

**Kiadja:
Földművelésügyi és Vidékfejlesztési
Minisztérium**

20 kérdés a SAPARD Programról, továbbélése az AVOP-ban

2004

AGROINFORM KIADÓ

1. Mi a SAPARD Program?

Az Európai Unió kormányfői az 1997-es luxemburgi csúcstalálkozójukon hozták nyilvánosságra az Agenda 2000 nevű dokumentumot, amelyben többek között arról is határoztak, hogy a közismert Phare segélyprogram mellett újabb támogatásokat fognak folyósítani a tagjelölt országoknak. Az Unió kormányfőinek 1999 tavaszán Berlinben megtartott csúcsértekezletén hagyták jóvá az úgynevezett előcsatlakozási segélyprogramokat, ezek egyike a SAPARD Program, mely az Európai Unióhoz csatlakozni kívánó 10 közép- és kelet-európai országban a mezőgazdaság és a vidékfejlesztés területén kezdeményezett, a csatlakozást előkészítő intézkedések közösségi támogatása a felkészülési időszakban.

2. Mi a SAPARD Program célja?

Célja kettős:

- segítséget nyújtani a jelölt országoknak a közösségi jogszabályok (acquis communautaire) átvételében, különös tekintettel az Európai Mezőgazdasági Orientációs és Garancia Alapból (EMOGA) finanszírozott agrárstruktúra- és vidékfejlesztési intézkedésekre,
- hozzájárulni egy fenntartható és versenyképes agrárgazdaság kialakításához, valamint a vidék életképességének növeléséhez

azaz

- Növelni a magyar agrárgazdaság versenyképességét;
- Csökkenteni a mezőgazdasági tevékenységből származó káros környezeti hatásokat;
- Elősegíteni a vidéki térségek adaptációs képességét;
- Munkahelyteremtés és munkahelymegtartás;
- Felkészíteni a tagjelölt országokat a *strukturális alapok* fogadására.

3. Mi a SAPARD Terv?

Minden érintett ország elkészített egy 7 évre szóló (2000–2006) országos mezőgazdasági és vidékfejlesztési tervet, melyben az Európai Unió Közös Agrárpolitikájának célkitűzéseit kell követni. A SAPARD Tervben az ország helyzetéből (a mezőgazdasági stratégiából, a középtávú fejlesztési tervből) kiindulva megindokoljuk, hogy évenként miért, mire és mennyi segínyt kérünk erre a periódusra és ezt számokkal, tanulmányokkal alátámasztjuk. A SAPARD Terv tartalmazza a megvalósításban résztvevő intézmények bemutatását, valamint a program pénzügyi tábláit is.

4. Milyen forrást biztosít az Európai Unió a SAPARD Program keretében?

Az Európai Unió 520 millió euró keretet határozott meg a SAPARD Programra, a csatlakozni kívánó 10 ország részére, éves szinten.

A SAPARD Program forrása az alábbiak szerint oszlik meg a tíz ország között:

Országok	Éves allokáció euróban (1999-es árakon)
Bulgária	52 124 000
Cseh köztársaság	22 063 000
Észtország	12 137 000
Magyarország	38 054 000 = 9,5 Mrd Ft*
Litvánia	29 829 000
Lettország	21 848 000
Lengyelország	168 683 000
Románia	150 636 000
Szlovénia	6 337 000
Szlovákia	18 289 000
Összesen:	520 000 000

*1 euró = 250 Ft

5. Hogyan osztotta szét az Európai Unió a forrást a 10 ország között?

A forrásoknak a tagjelölt országokhoz történő rendelését az Európai Unió költségvetési hatósága az alábbi objektív kritériumok alapján határozta el:

- egy főre eső bruttó hazai össztermék (GDP) vásárlóerőben kifejezve;
- mezőgazdaságban foglalkoztatottak száma;
- mezőgazdaságilag hasznosított terület nagysága;
- területi sajátosságok.

6. Magyarország évente mennyi pénzt költhet el a SAPARD Program keretében?

A fent említett 9,5 Mrd Ft mellé – amit az Európai Uniótól kaptunk – a Kormányának saját költségvetéséből kb. 3 Mrd Ft-ot kell biztosítania társfinanszírozási kötelezettségként. Így Magyarország évente kb. 12,5 Mrd Ft-ot költhet el a SAPARD Program keretében.

7. Mire lehet fordítani a rendelkezésre álló 12,5 Mrd Ft-ot?

A SAPARD Program keretében nyújtott közösségi agrár- és vidékfejlesztési támogatások igénybevétele érdekében tett – már akkreditált – intézkedések keretében pályázatokban benyújtott célkitűzések. A pályázható intézkedések az alábbiak:

Agrárstruktúra fejlesztési intézkedések

- Mezőgazdasági vállalkozások beruházásainak támogatása;
- Mezőgazdasági és halászati termékek feldolgozásának és marketingjének fejlesztése.

Vidékfejlesztési intézkedések

- Falufejlesztés és -felújítás, a vidék tárgyi és szellemi örökségének védelme és megőrzése;
- A tevékenységek diverzifikálása, alternatív jövedelemszerzést biztosító gazdasági tevékenységek fejlesztése;
- A vidéki infrastruktúra fejlesztése és javítása.

Külön intézkedésben szerepel a *Technikai segítségnyújtás*, az erre a célra elkülönített összegből finanszírozható a program népszerűsítése, információs anyagok elkészítése, előadások és tanfolyamok szervezése, melyek a SAPARD Programról szólnak. Ennek felelőse a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium.

8. Hogyan lehetett forráshoz jutni a SAPARD Programból?

A felsorolt intézkedések mindegyikére rendelet formájában pályázatot írt ki a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium.

9. Milyen típusú beruházásokkal lehetett pályázni?

- *Mezőgazdasági vállalkozások beruházásainak támogatása* esetében gépbszerzési beruházásokkal, meglévő szarvasmarha, baromfi és sertés állattartási létesítmények és tartástechnológia korszerűsítését szolgáló beruházásokkal, valamint egyéb gazdasági épületek (terménytárolók, terményszárítók, takarmánykeverők, stb.) felújításával kapcsolatos beruházásokkal lehet pályázni.
- *Mezőgazdasági és halászati termékek feldolgozásának és marketingjének fejlesztése* esetében a hús, baromfi, tej és tejtermékek, tojás, bor, zöldség-gyümölcs és halászati termékek feldolgozásával foglalkozó üzemek olyan beruházásokkal pályázhatnak, melyek elősegítik az élelmiszerbiztonság feltételeinek javítását és az EU higiéniai előírásainak teljesítését, megoldják a hulladék- és a szennyvízkezelést, korszerűsítik az élőállat fogadást és pihentetést, új termékek piacra történő bevezetését, a korszerű osztályozást és csomagolást valamint informatikai fejlesztéseket.
- *Falufejlesztés és -felújítás, a vidék tárgyi és szellemi örökségének védelme és megőrzése* esetében a következő célokat szolgáló beruházásokkal lehet pályázni: a települési karaktert őrző és erősítő településszerkezet, utcák és közterületek felújítása, egységes falukép kialakítása, a települések idegenforgalmi vonzerejének javítása; a falvak történelmi és építészeti emlékeinek, értékeinek helyrehozatala, védelme, revitalizációja, betelepíthető új funkciók feltárása és telepítésük gazdaságossági vizsgálata, vagy annak megszervezése; a falvakhoz tartozó táji elemek (fasorok, vízfolyások, tavak, csatornák stb.) revitalizálása, védelme, ökológiai és jövedelemtermelési (turizmus stb.) céllal.
- *A tevékenységek diverzifikálása, alternatív jövedelemszerzést biztosító gazdasági tevékenységek fejlesztése* esetében a következő célokat szolgáló beruházásokkal lehet pályázni: termék- és szolgáltatásfejlesztés, marketing és a vállalkozások sokszínűsítése, piackutatás; a házi- és kézműipar termékek fejlesztése és értékesítése; a helyi (tájspecifikus) termékek kifejtése, az élelmiszer-feldolgozás technológiáinak és minőségének javítása a kis volumenű specifikus, jövedelem-kiegészítő funkciót betöltő vállalkozásokban; a falusi turizmus fejlesztése, amely magában foglalja a helyi termékek és szolgáltatások marketingjét és az adottságok fenntartható használatát (a természeti és épített örökség megóvásával).
- *A vidéki infrastruktúra fejlesztése és javítása* esetében pályázni lehet helyi műszaki infrastruktúra biztosítását szolgáló beruházásokkal (mezőgazdasági úthálózat fejlesztése; a vállalkozások célját szolgáló energiaellátás fejlesztése; alternatív szennyvízkezelési eljárások alkalmazása; helyi piacok és felvásárló helyek kialakítása és fejlesztése), valamint informatikai és kommunikációs rendszerek fejlesztésére vonatkozó beruházásokkal.

10. Van-e földrajzi korlát a SAPARD Programban?

Az agrárstruktúra átalakítását szolgáló intézkedéseknek, azaz az ezek megvalósítását szolgáló pályázatok befogadásának nem lesz földrajzi korlátja. Más szavakkal: mindenki pályázhat lakóhelyétől, telephelyétől függetlenül, ha teljesíti a pályázatok kiírásában szereplő konkrét feltételeket. A három vidékfejlesztési intézkedés csak az úgynevezett vidéki területekre érvényes, azaz a beruházás olyan település(ek)en valósuljon meg, ahol a népsűrűség 120 fő/km² vagy az alatt van, vagy az összlakosság a település közigazgatási területén 10 000 fő alatt van a KSH 2003. január 1-i nyilvántartása szerint.

11. Milyen nagyságrendű összegre lehet pályázni a SAPARD keretében?

A támogatási összeg intézkedésenként változik az alábbiak szerint:

A *mezőgazdasági vállalkozások beruházásainak támogatása* esetében a támogatás mértéke gépbeszerzésnél a bekerülési költség 40%-a, épülethelyettesítésnél a bekerülési költség 50%-a. Pályázatonként a támogatás összege nem haladhatja meg a 150 millió Ft-ot, a támogatható beruházás maximális bekerülési költsége 310 millió Ft lehet.

A *mezőgazdasági és halászati termékek feldolgozásának és marketingjének fejlesztése* esetében a támogatás mértéke a bekerülési költség 40%-a, pályázatonként a támogatás összege nem haladhatja meg a 250 millió Ft-ot.

A *falufejlesztés és felújítás, a vidék tárgyi és szellemi örökségének védelme és megőrzése* esetében a támogatás mértéke a bekerülési költség 75%-a, de a támogatás összege pályázatonként maximum 50 millió Ft lehet.

A *tevékenységek diverzifikálása, alternatív jövedelemszerzést biztosító gazdasági tevékenységek fejlesztése* esetében a támogatás mértéke a bekerülési költség 50%-a. A beruházás teljes bekerülési költségének felső határa egy projektre 40 millió Ft, és pályázatonként a támogatás összege nem haladhatja meg a 15 millió Ft-ot.

A *vidéki infrastruktúra fejlesztése és javítása* intézkedésnél a támogatás mértéke a bekerülési költség 75%-a (kiv: helyi piacok kialakításánál 50%). A pályázatonként a támogatás összegének felső határa a pályázati felhívásban részletesen szerepel – al-intézkedés bontás szerint.

12. Hol olvashatók többet a SAPARD Program eredményeiről?

A SAPARD Program végrehajtásáról minden naptári évet követő hat hónapon belül készül egy végrehajtási jelentés, amit a SAPARD Monitoring Bizottság jóváhagy mielőtt az Európai Unió Bizottsága részére kiküldésre kerül. Az éves végrehajtási jelentés többek között tartalmazza a program végrehajtását befolyásoló tényezőket, a végrehajtás során felmerült problémák megoldása érdekében tett lépéseket, beszámolót az intézkedések előrehaladásáról, valamint a megfelelő nyilvánosság biztosításáról. A végrehajtási jelentés – monitoring bizottsági elfogadását követően – az FVM honlapján elérhető.

13. Milyen intézmények vettek részt a SAPARD megvalósításában és ezek szerepet játszanak-e jövőben EU-s források kezelésében?

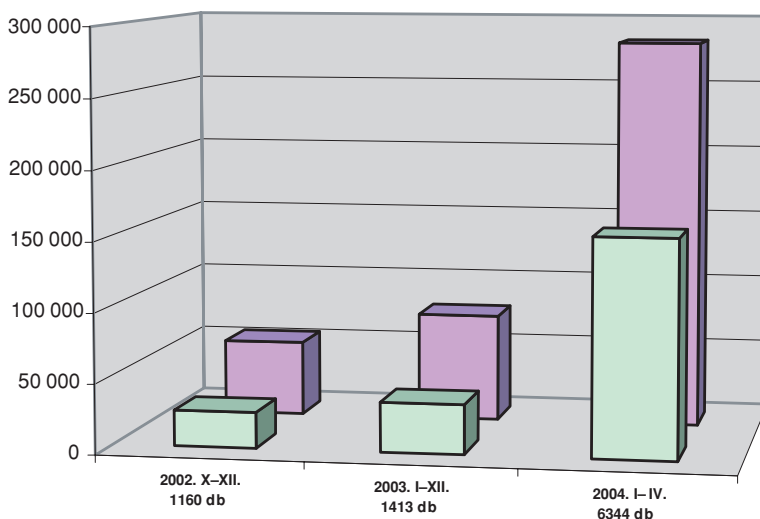
Tekintettel arra, hogy a SAPARD Program az intézményrendszerünk fejlődését is elősegítette, számos – a megvalósításában részt vevő – intézmény az Agrár- és Vidékfejlesztési Operatív Program (AVOP) kivitelezésében is meghatározó szerepet fog játszani. Közülük most kettőt kiemelve:

- SAPARD Program esetében az **Irányító Hatóság** felel a koordináció hatékonyságáért, pontosságáért, és jelentéseket készít a végrehajtás nyomán követéséről, és értékeléséről. Az AVOP Irányító Hatósága az AVOP megvalósítására, a program jogszabályoknak megfelelő adminisztratív, pénzügyi és szakmai irányítására kijelölt szervezeti egység az FVM-ben.
- A SAPARD Program lebonyolításával kapcsolatos feladatokat 2003. július 1-jétől a SAPARD Hivatal és az Agrárintervenciók Központ összevonása után a **Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal** (MVH) látja el. Az AVOP végrehajtásában – a programban rögzített – feladatokat látja el, úgynevezett „közreműködő szervezetként”.

14. Mikor lehet utoljára pályázatot beadni SAPARD-ra, és milyen hasonló pályázati lehetőségek lesznek ezután?

Mivel a SAPARD Program lehetőségeit csak a csatlakozást megelőző időszakban lehet felhasználni, ezért SAPARD célokra 2003. április 30-ig lehet benyújtani pályázatokat a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatalhoz és a szerződések megkötésére 2004. augusztus 31-ig kerülhet sor. Ezt követően a már meghirdetett AVOP intézkedéseire köt szerződéseket az MVH.

15. Milyen volt a SAPARD pályázatok beérkezésének időbeli megoszlása?

16. Mi az AVOP?

Azáltal, hogy Magyarország az Európai Unió tagjává válik jogosult az unió fejlesztési támogatásainak igénybevételeire, melyet egyrészt a strukturális alapok¹, másrészt pedig a Kohéziós Alap nyújt. Az alapok megalapozott felhasználásához nemzeti stratégiát kellett kidolgozni, amely tulaj-

¹Európai Regionális Fejlesztési Alap, Európai Szociális Alap, Európai Mezőgazdasági Orientációs és Garanciaalap, Halászati Orientációs Pénzügyi Eszköz

donképpen a Nemzeti Fejlesztési Terv (NFT). Ezen tervhez öt operatív program kapcsolódik, melyek egyike az Agrár- és Vidékfejlesztési Operatív Program. Az AVOP fő célkitűzése a mezőgazdaság, az élelmiszer feldolgozás és a vidéki térségek fejlesztése, mellyel kapcsolódik az NFT specifikus céljaihoz, a gazdaság versenyképességének javításához, a humán erőforrások jobb kihasználásához, a környezet javításához és a kiegyensúlyozott regionális fejlődés elősegítéséhez. Az AVOP hasonlóan a SAPARD Tervhez egy programdokumentum, a fejlesztési célok megfogalmazása mellett tartalmazza a fejlesztési irányokat meghatározó stratégiát, valamint az intézkedések céljának és tartalmának rövid összefoglalását.

17. Milyen jogcímek szerepelnek az AVOP-ban összehasonlítva a SAPARD-dal és mekkora forrás áll rendelkezésre?

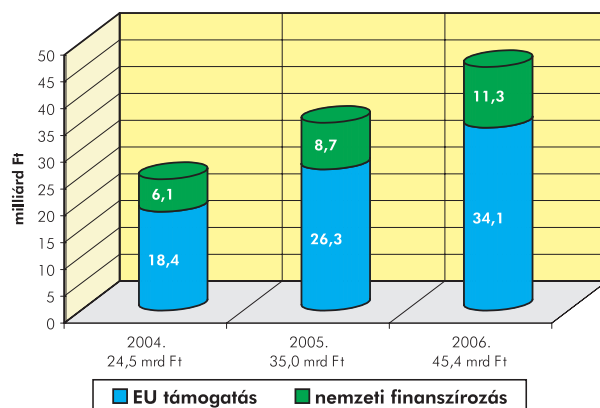
Az Agrár- és Vidékfejlesztési Operatív Program keretében 2004. május 3-tól nyolc ún. intézkedésre (jogcímre) nyújthatók be pályázatok:

- Mezőgazdasági beruházások támogatása;
- A halászati ágazat strukturális támogatása;
- Fiatal gazdálkodók induló támogatása;
- A mezőgazdasági termékek feldolgozásának és értékesítésének fejlesztése;
- Szakmai továbbképzés és átképzés támogatása;
- A falufejlesztés és a vidék tárgyi és szellemi örökségének megőrzése;
- Vidéki jövedelemszerzési lehetőségek bővítése;
- Mezőgazdasághoz kötődő infrastruktúra fejlesztése;

SAPARD Programban szereplő intézkedések	Az AVOP-ban szereplő intézkedések
1. Mezőgazdasági vállalkozások beruházásainak támogatása	Mezőgazdasági beruházások támogatása
2. Mezőgazdasági és halászati termékek feldolgozásának és marketingjének	A mezőgazdasági termékek fejlesztése feldolgozásának és értékesítésének fejlesztése
3. A szakképzés támogatása	Szakmai továbbképzés és átképzés támogatása
4. Agrár-környezetvédelmet és tájfenntartást szolgáló termelési módszerek elterjesztése	A halászati ágazat strukturális támogatása
5. Termelői csoportok felállítása, működtetése	Fiatal gazdálkodók induló támogatása
6. Falufejlesztés és -felújítás, a vidék tárgyi és szellemi örökségének védelme és megőrzése	A falufejlesztés és -megújítás, a vidék tárgyi és szellemi örökségének megőrzése
7. Tevékenységek diverzifikálása, alternatív jövedelemszerzést biztosító gazdasági tevékenységek fejlesztése	Vidéki jövedelemszerzési lehetőségek bővítése
8. Vidéki infrastruktúra fejlesztése és javítása	Mezőgazdasághoz kötődő infrastruktúra fejlesztése
9. Technikai segítségnyújtás	Technikai segítségnyújtás
10.	LEADER+

A dőlt betűvel szedett SAPARD intézkedések nem indultak el.

Az AVOP keretében rendelkezésre álló forrás éves bontásban

18. Hol juthatok hozzá az AVOP pályázati felhívásaihoz?

A pályázati felhívások elérhetők és letölthetők a www.fvm.hu és a www.mvh.gov.hu honlapokról.

19. Hová kell benyújtani az AVOP pályázatokat?

Az AVOP pályázatokat postai úton, tértivevénnyel kell benyújtani a pályázati felhívásban meghatározott módon és példányszámban a beruházás megvalósítási helye szerint illetékes Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal kirendeltségeihez.

20. Hol kaphatok további információt?

A Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal illetékes regionális hatáskörrel rendelkező megyei kirendeltségein:

- **Csongrád megyei kirendeltség** (Csongrád, Békés és Bács-Kiskun megye), 6720 Szeged, Tisza Lajos krt. 2-4. Tel.: (62) 551-188, Fax: (62) 551-189;
- **Borsod-Abaúj-Zemplén megyei kirendeltség** (Borsod-Abaúj-Zemplén, Nógrád és Heves megye), 3530 Miskolc, Mindszent tér 1., Tel.: (46) 509-563, 509-564, Fax: (46) 509-565
- **Somogy megyei kirendeltség** (Somogy, Tolna és Baranya megye), 7400 Kaposvár, Fő u. 16., Tel.: (82) 527-300, Fax: (82) 527-325.
- **Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei kirendeltség** (Szabolcs-Szatmár-Bereg, Jász-Nagykun-Szolnok és Hajdú-Bihar megye), 4400 Nyíregyháza, Hősök tere 9., Tel.: (42) 508-210, Fax: (42) 508-222.
- **Veszprém megyei kirendeltség** (Veszprém, Komárom-Esztergom és Fejér megye), 8200 Veszprém, Radnóti tér 2. Tel.: (88) 579-860, Fax: (88) 579-861.
- **Zala megyei kirendeltség** (Zala, Vas és Győr-Moson-Sopron megye), 8901 Zalaegerszeg, Kosztolányi u. 10., Tel.: (92) 550-260, Fax: (92) 550-269.
- **Fővárosi és Pest megyei kirendeltség** (Budapest és Pest megye), 1132 Budapest, Váci út 18., Tel.: (1) 451-2090, Fax: (1) 451-2099.

valamint a SAPARD és AVOP Irányító Hatóságának titkárságán:

Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium, Hatósági Főosztály
 Budapest V., Kossuth Lajos tér 11. Telefon: (1) 301-4657 Fax: (1) 301-5949
 Internet: www.fvm.hu, www.sapard.fvm.hu, www.mvh.gov.hu